

Delavska Pravica

Glasiilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrletno Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Po smrti kralja Aleksandra I. Zedinitelja

Oporoka

Ko se je raznesla strašna novica o nenadni smrti kralja Aleksandra I. je še isti dan ob 20 zvečer v navzočnosti predsednika min. sveta, upravnika dvora, poveljnika kraljeve garde in prvega adjutanta Nj. Vel. kralja, knez Pavle odprl na Dedinju oporoko umrlega kralja Aleksandra, sestavljeno in lastno-ročno napisano dne 5. januarja 1934 na Bledu. Glasom te oporoke so prišli v kraljevo namestništvo do polnoletnosti novega kralja Petra II.: 1. Nj. kralj. Visočanstvo Pavle Karadjordjevič. 2. Radenko Stanković, senator in prosvetni minister. 3. Dr. Ivo Perović, ban savske banovine. — Kot namestnika kneza Pavla določam armijskega generala Vojislava Tomića, komandanta mesta Belgrada, kot namestnika g. Radenka Stankovića Jovana Banjanina, senatorja in kot namestnika dr. Perovića dr. Zeca, senatorja.

Prečitali so in overovali oporoko: Pavle s. r.; predsednik ministrskega sveta Nikola T. Uzunović, upravnik mesta Belgrada Man. Lazarević; poveljnik kraljeve garde Pet. R. Živković; I. adj. Nj. Vel. kralja divizijski general N. J. Ječmenić.

Seja Narodne skupščine in senata

V četrtek, dne 11. t. m. ob 11 dopoldne se je vršila seja Narodne skupščine in senata. Na seji, ki je imela žalni značaj, je predsednik senata otvoril skupno sejo. Na seji se je prečital akt kraljeve vlade, obvestilo ministrskega predsedništva o žalostni smrti kralja Aleksandra in o prevzemu prestola po kraljevem prvorojencu kralju Petru II. Sledila je zaprisega poslancev in senatorjev in kraljevskih namestnikov novemu kralju. Na tej seji se je tudi z burnim pritrdjevanjem sprejel predlog predsednika senata, da se umrlemu kralju da naziv viteški kralj Aleksander I.

Zedinitelj. Po zaprisegi kraljevih namestnikov je stavil predsednik vlade kraljevemu namestništvu na razpolago svoj položaj in položaj vsega kabineta. Kraljevo namestništvo pa je sklenilo, da ostani kraljevska vlada na svojem položaju in s tem prevzelo oblast.

Kralj Aleksander prispel v domovino

Truplo pokojnega kralja Aleksandra so na dan smrti položili v prefekturi v Marseillu na mrtvaški oder, kjer se mu je poklonilo francosko ljudstvo z dostojanstveniki. Mrtvega kralja je obiskala tudi kraljica Marija s predsednikom francoske republike Lebrunom. V sredo dopoldne so pokojnika vkrcali na križarko »Dubrovnik«, katera ga je prepeljala v domovino. V nedeljo zjutraj je »Dubrovnik« priplul v splitsko пристanišče, kjer so kralja Aleksandra že pričakovali vlada in velika množica ljudi iz daljne in bližnje okolice Splita. Isti dan zvečer so krsto s pokojnim kraljem prepeljali z dvornim vlakom v Zagreb, kjer so se mu v kolodvorskem poslopiju poklonili Hrvati in tudi že veliko število Slovencev, kateri so se pripeljali s posebnim vlakom iz Slovenije. Med Slovenci je bil tudi ljubljanski knezoškof dr. Rožman. V ponedeljek so pokojnika zopet naložili na vlak in ga odpeljali v Belgrad, kjer je bil zopet sprejet z vsemi častmi. Do srede opolnoči je ležal pokojni kralj na mrtvaškem odru v starem dvoru. Tedaj so prenesli pokojnika na vlak odkoder so ga odpeljali z vlakom v Oplenac, kjer je danes pogreb v kraljevo grobnico.

Kralj Peter II. se je vrnil

V času žalostne smrti kralja Aleksandra, se je nahajal prestolonaslednik, sedaj kralj Peter II., v Angliji, kjer je obiskoval šolo. Drugi dan je takoj odpotoval v Pariz, kjer je dobil na jugoslovanskem poslaništvu svojo ma-

ter kraljico Marijo. Zvečer je Nj. Vel. kralj Peter II. odpotoval v spremstvu svoje matere v domovino. Na Jesenicah in v Ljubljani, kakor tudi na vseh večjih kolodvorih so mladega kralja sprejemale in pozdravljale oblasti in velike množice ljudi, ki so hotele videti svojega novega kralja.

S težko prizadeto Jugoslavijo, ki je na tako žalosten način izgubila svojega kralja, sočustvuje ves svet. Vse države pošiljajo sožalne brzojavke kraljevemu namestništvu in sočustvujejo z jugoslovanskim prebivalstvom.

Kralj Aleksander je bil rojen na Cetinju 17. decembra 1888. Zaradi bolehnosti očeta kralja Petra I. je postal 12. junija 1914 regent. Kralj pa je postal 16. avgusta 1921. Najpomembnejši njegov dogodek za notranje razmere v Jugoslaviji je njegov manifest z dne 6. januarja 1929, s katerim je hotel likvidirati gnile razmere v političnih strankah, ki so imele že porazen vpliv na medsebojno sožitje državljanov. V zunanji politiki je pokojni kralj stremel predvsem za mirom, ki je za miren razvoj Evrope iz težkih dni, kamor jo je zapeljal okrutni evropski velekapitalizem, nujno potreben. Njegova pot v Francijo je imela namen podpreti to politiko in ravno ta pot je bila zanj usodna. Kljub tej veliki žrtvi upamo, da se bo nadaljevala mirovna politika v trajen spomin našega kralja Aleksandra ter v srečo in blagoslov vsega človeštva.

Načelstvo Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani je sklicalo v sredo 17. t. m. žalno sejo, katero je vsled službene zadržanosti preds. tov. Žumra vodil I. podpredsednik tov. Jože Gostinčar. Na tej seji se je v imenu zveze in večanjenih skupin izrazilo globoko sožalje ob smrti junaškega kralja Aleksandra in obsodilo ogabni zločin.

Slava kralju Aleksandru I.-Zedinitelju!

Jugoslovanska strokovna zveza.

Obtožujemo

Da je spor v tovarni »Ika« končan, smo poročali v zadnji »Del. Pravici«. Ta spor je važen iz več razlogov. Pokazal je, da so ločilne črte v gospodarstvu vedno ostrejšje. — Podjetniki gredo organizirani v boj celo proti tistim osnovam, ki jih predvideva zakon. So odločno proti kolektivnim pogodbam in sploh proti vsakim pravicam, katere naj bi delavstvo priborilo in utrdilo s pomočjo takih pogodb. Pri tem se ne bojijo niti protesta javnosti, niti bojev v podjetjih samih. Lastnik podjetja »Ika« je torej v tem boju izvrševal le voljo organiziranih tovarišev-podjetnikov.

Podjetniki so postali bojevitejši zato, ker menijo, da imajo v krizi svojega najboljšega zaveznika. Računajo — in dosedaj so bili ti računi precej točni —, da je delavec, ki ga tare pomanjkanje ali pa strah, da bo prišel še ob to pičlo skorjico kruha, manj odporen. Končani spor je pa pokazal, da postaja delavstvo odpornejše in zavednejše. Skoraj gotovo radi tega, ker je padlo že na tako nizko stopnjo, da čuti, da gre sedaj za to, ali naj se še prišteva v vrsto ljudi ali ne. Delavstvo je nudilo tako discipliniran odpor, da so bili presenečeni podjetnik in vsi tisti, kateri menijo, da ne sme biti delavec enakopraven član človeške družbe.

Končani spor je pa pokazal na še eno nadvse žalostno dejstvo. Kadar je v kakšnem podjetju boj, bi ga moralo podpreti vse delavstvo, če ne gmotno, vsaj moralno. Najmanj, kar bi smeli od ostalega delavstva pričakovati, pa je, da ne bi ničesar takega napravilo, kar bi utegnulo roditi v vrstah v boju se nahajajočega delavstva malodušnost in nezaupanje. Če bi bilo kaj napačnega ali zagrešenega, bi se moglo obravnavati šele po končanem boju. *To bi bilo delavsko in lojalno.*

V zadnjem boju smo pa doživeli vpade v hrbet od tiste strani, ki si lasti izključno pravico do vodstva delavstva. V Kranju so osebe, ki se prištevajo med voditelje marksistov, skušale omalodušiti delavke in jih odvrniti od solidarnosti z ostalimi delavkami ter od discipline. Tudi sicer se je od te »absolutno« delavske strani skušalo dopovedati, da bo ta boj zaman in da bodo delavke pogorele.

Kaj takega morejo napraviti le osebe, ki imajo delavstvo samo na jeziku, ne pa v srcu. Take osebe menijo, da mora biti delavstvo le njim pokorno, in tako plesati, kakor oni trobijo. Če ni tega, pa naj vsaka akcija za notranjo utrditev delavstva in za zboljšanje njegovega gmotnega in socialnega položaja propade. Večkrat smo že poudarili, da je napačno naziranje tistih, ki menijo, da je boj za dosego in zboljšanje pravic zadeva le enega dela delavstva. *Ne. Ta boj je zadeva celokupnega delavstva in le celokupno delavstvo kot strnjena enota ga bo rešilo.* Dokler te enote ne bo, bo delavstvo igrača v rokah kapitalistov. Mi se tega dobro zavedamo, zato smatramo za svojo najvišjo nalogo, ki nas veže tudi v vesti, da delujemo za tako delavsko strnjeno. Ravno radi tega priznavamo delovanje vsake delavske strokovne organizacije, če deluje v tem pravcu. Jugoslovanski strokovni zvezi ne more prav nihče, če je objektivni, očitati, da se je kedaj oddaljila od teh smeric. Nasprotno. Tudi marksistične delavske strokovne organizacije bi mogle v tem pogledu priti k njej v šolo.

Razumemo nervoznost marksistov. In ta je v tem: kljub temu da so imeli po vojni iz-

Kako izboljšati gospodarstvo Delavske zbornice?

Na seji upravnega odbora Delavske zbornice dne 8. oktobra 1934 je zbornični blagajnik predlagal sledeče ukrepe, da se uravnovesi gospodarstvo zbornice:

Od 9. oktobra 1934 dalje se za potne stroške prizna sledeča odškodnina:

a) Tajniku zbornice: Osebni vlak III. razred, izven področja zbornice brzi vlak III. razred. — Dnevnic za ves dan 100 Din, za pol dneva 50 Din, prenočišče 40 Din, pri oddaljenosti nad 150 km dnevnic 120 Din, prenočišče 60 Din.

b) Uradništvu zbornice: Vlak kot tajniku, dnevnic za ves dan 80 Din, za pol dneva 40 Din. Prenosišče kot tajniku. Tajniku se naroča, da na vsaki seji upravnega odbora poroča o vseh potovanjih, ki so se izvršila od zadnje seje, blagajniku pa, da predloži seznam stroškov za ta potovanja.

c) Članom upravnega odbora: Dnevnic, voznja in prenočišče kot tajnik, poleg tega dejanska izguba na zaslužku. Sejnine se znižajo od 50 Din na 40 Din ter se odbijejo od dnevnice.

Upravni odbor je te ukrepe soglasno odobril. Ako vzamemo prejšnje dnevnice, voznine, nočnine in sejnine, ki niso bile kaj znatno višje od dosedanjih, bi se z vsemi temi ukrepi pridobilo letno kakih 15.000 Din. Prihranilo seveda se ne bi ničesar, marveč bi se s tem preprečile le prekoračbe proračuna.

Tov. France Žužek, ki je obenem predsednik finančnega odbora, je v imenu Jugoslovanske strokovne zveze predlagal za sanacijo zborničnega gospodarstva globlje in izdatnejše ukrepe, ki se glase:

1. Črta naj se novopredvideno mesto knjigovodje, ker je v uradu že knjigovodsko izvežban uradnik.

2. Črta naj se mesečni honorar blagajniku v iznosu 700 Din in naj blagajno prevzame ena uradnic zbornice.

3. Črta naj se honorar upravitelju hiše v iznosu 500 Din mesečno, posle pa naj prevzame uprava zbornice.

4. Črta naj se honorar 500 Din mesečno za dopisništvo v Celju, ker se lahko shaja brez nje.

5. Črta naj se letna subvencija 5000 Din za Javno kuhinjo v Celju, ki ji je zbornica itak dala ves inventar in večletne subvencije. Kuhinja se mora nositi ali sama, ali pa naj se ukine.

ključno prosto polje v Kranju, niso mogli zjeti delavstva. Jugoslovanska strokovna zveza je prevzela organizacijo v Kranju na prošnjo tamkajšnjega delavstva. Uspehi, ki jih ima v Kranju, so marksistom neprijetni. To razumemo. Ne moremo pa razumeti zadržanja ob priliki zadnjega boja v tovarni »Ika«. Delavstvo ga tudi ne razume in ga v celoti odločno obsoja.

Mi bomo šli po začrtani poti naprej. Razne psovke in klevete nas prav nič ne razburjajo. Dobro se zavedamo, da le nesebično in dosledno delo za delavstvo more dati organizaciji zaupanje pri delavstvu. *Zavedamo se, da edino le taka organizacija ima tudi pravico do delavskega zaupanja.* Kar je nezdravega, bo pa delavstvo spoznalo in izločilo.

6. Sejnine članom upravnega odbora, predsedstva in odsekov, ki so pragmatično nameščeni, ali pa, ki imajo mesečne plače, naj se ukinejo v celoti, izplačujejo se le članom-delavcem in strokovnim tajnikom.

Da je prodrta ta predlog, bi bila zbornica letno pridobila sledeče vsote:

Ad 1. Na plači, zavarovanju in davščinah	Din 41.687
Ad 2. Na honorarju blagajnika	Din 8.400
Ad 3. Na upraviteljstvu hiše	Din 6.000
Ad 4. Na dopisništvu Celje	Din 6.000
Ad 5. Na subvenciji kuhinje v Celju	Din 5.000
Ad 6. Na sejinah	Din 15.000

Skupaj Din 82.087

Predlog Jugoslovanske strokovne zveze je torej tak, da se lahko reče, da je za današnje stiske primeren in izdaten. Ako je bil lanski proračun na rednih postavkah prekoračen za 72.000 Din, bi bile vsake prekoračbe z gornjimi vsotami onemogočene. Plavo-rdeča koalicija je bila mnenja, da zaenkrat zadostujejo blagajnikovi predlogi, po katerih bi se pridobilo letno komaj 15.000 Din. Po našem mnenju pa je to vse premalo. Pa tudi, ako bi zadostovalo, potrebujemo denar na drugih postavkah socialno-politične narave, ki so za delavstvo vse važnejša kot koritca raznih dopisnikov, upraviteljev, blagajnikov itd.

Prihodnjic bomo objavili utemeljitev navedenih predlogov JSZ in prosimo svoje tovariše, da nam pazljivo slede.

Za pošteno strokovno politiko v Delavski zbornici!

Služkinje in davek za bednostni fond

Davčna uprava za mesto Ljubljana zahteva, da morajo gospodarji, ki imajo zaposlene služkinje in služničad, plačati od njih izredno davščino za bednostni sklad.

Po obstoječih zakonitih predpisih je položaj tale: *Pravilnik za leto 1933—34, § 1.* določa, da plačujejo prispevke za bednostni sklad vsi delojemalci, ki plačujejo uslužbenški davek. Uslužbenški davek bi morale v letu 1933 plačevati vse tiste služkinje, ki bi imele mesečno nad 400 Din dohodkov. Dohodek do 400 Din je prost uslužbenškega davka. V dohodek se pa ne vračuna le denarna plača, ampak tudi dohodek v naravi. Ta se računa za služkinje 200 Din mesečno. Torej služkinja, ki je imela mesečno plačo 200 Din, ni plačevala uslužbenškega davka in je bila s tem oproščena tudi prispevka za bednostni sklad.

Pravilnik za leto 1934—35 § 1. pa določa, da plačujejo vsi tisti delojemalci prispevek v bednostni sklad, ki plačujejo uslužbenški davek in sicer najmanj 0.50 Din dnevno, 2 Din tedensko, odnosno 11 Din mesečno. Torej prispevek za bednostni sklad plača le tista služkinja, ki ima skupnih mesečnih dohodkov 900 Din ali več.

JSZ se je obrnila s posebno vlogo na Delavsko zbornico s prošnjo, da izposluje na odločilnih mestih, naj postopajo davčne oblasti pri izterjavanju prispevkov za bednostni sklad v smislu obstoječih predpisov.

Iz seje eksekutive hršč. sindikatov

Izvedba splošnega starostnega zavarovanja

Ker so dani vsi pogoji, da se zavarovanje za starost, onemoglost in invalidnost izvede, zahtevamo:

Pooblastilo, ki ga ima fin. minister po finančnem zakonu za l. 1934/35 glede izvedbe zavarovanja za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, naj se v najkrajšem času tudi izvede.

Po načrtu zakona o soc. zavarovanju, ki ga je izdelalo min. za soc. politiko in na katerega se oslanja v svojem poročilu SUZOR v Zagrebu, ki izvedbo tega zavarovanja priporoča, je predviden prispevek za to zavarovanje 3% od zavarovane plače. Ta prispevek je absolutno prenizko odmerjen. Tako bi pokojnina pri zavarovani plači od 22,5—27,5 Din pri 45 letih zavarovanja znašala komaj 238.— Din.

Prispevek je na vsak način treba povišati na 5% od zavarovane plače.

S tako povišanim prispevkom bi se pokojnine pri zavarovani plači od 22,5—27,5 Din povišale na 400.— Din mesečno. To bi prilično odgovarjalo 80% zaslužka delavcev pri povprečno zavarovani plači Din 22,25 v letu 1933.

Prispevek naj se deli paritetno 2,5% na delojemalca in 2,5% na delodajalca. Poleg tega naj podjetja, v katerih je večja nevarnost za življenje, prispevajo še poseben prispevek, kakor ga predvideva čl. 29 projekta zakona o soc. zavarovanju iz l. 1930.

Za prihodnje leto je na vsak način ukiniti 1% izredno doklado na uslužbenski davek. Ta prispevek naj se vnese v 2,5% prispevek, ki ga ima delavstvo plačati za pokojninsko zavarovanje.

V dravski banovini je ukiniti tudi bednostni fond, ker v nobenem slučaju ne dosega svojega namena. Tudi ta prispevek naj se prenese na prispevek za splošno pokojninsko zavarovanje delavstva.

Kljub temu, da se je v letošnjem fin. zakonu ukinitel prispevek države za nezgodno zavarovanje v iznosu 1 milj. Din, je vstrajati na tem, da po § 97 projekta o soc. zav. določeni znesek za povišanje trajnih rent za starost in onemoglost ostane.

Da bo zavarovanje za starost, onemoglost in smrt dobilo čim boljše podlago in stabilnost, naj se viški iz ostalih panog zavarovanja, kakor n. pr. prihranek na porodnih in porodniških dativah, ki je znašal v letu 1933. ca. 20 milijonov Din, prenesejo na to zavarovanje.

Predno bi se zakon uzakonil, je zaslišati mnenje del. strokovnih organizacij in pristojnih Delavskih zbornic.

Naša zahteva je: zavarovanje za starost, onemoglost in smrt je čimprej izvesti na podlagi prečiščenega projekta zakona o zavarovanju, izdelanega po min. za soc. pol. iz leta 1930., pri katerem je vzeti v obzir gori obrazložene predloge.

Ogromno zborovanje v Trbovljah

V nedeljo 7. t. m. je bil v Trbovljah sestanek članov II. skupine (vseh zaposlenih rudarjev).

Dnevni red je bil: Mezdno gibanje rudarjev in ureditev kolektivne pogodbe. Govorili so člani akcijskega odbora rudarjev Pliberšek, Lešnik in Arh. Navzočih je bilo nad 1000 (en tisoč) rudarjev. Govorniki so orisali celoten potek meznega gibanja ter dokazali, da je delavska delegacija na vseh razpravah v polni meri izvršila svojo dolžnost.

Na zborovanju zbrano delavstvo je svojim zastopnikom poverilo nalogo, da s TPD uredijo kolektivno pogodbo, ki naj zaščiti interese rudarjev tako, da ne bodo vsaki dan v nevarnosti, da izgube še to skromno kar imajo. Tov. Lešnik je izjavil:

»Kakor pa je moral vsak prijatelj delavstva, zlasti pa delavski zastopnik, s ponosom in samozavestjo gledati zborovanja rudarjev v začetku julija, kjer so skupno in složno nastopili tisoči in tisoči rudarjev, enako složno so nastopili njih zastopniki kot vodje in govorniki, tako je iskreni delavski bорец danes užaloščen.

Razširitev pokojninskega zavarovanja nameščencev na celo državo

Po razpravi o sedanjem stanju v zvezi z izvedbo pokojninskega zavarovanja nameščencev Jugoslavije izjavljamo:

1. Stojimo na stališču, da se izvedba oziroma razširjenje pokojninskega zavarovanja nameščencev na celo državo, ne more in ne sme več zadrževati, ker zato niso dani nobeni stvarni razlogi. Težak položaj nameščencev to zavarovanje nujno in brezpogojno zahteva.

2. Zahtevamo, da predno pride do uzakonjenja obstoječega projekta zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev za vso državo, da se razširi na celo državo zakon o pok. zavarovanju nameščencev, kateri je sedaj v veljavi za Slovenijo in Dalmacijo. Zato je dana možnost ministarstvu za soc. politiko in narodno zdravje po fin. zakonu za l. 1934-35.

3. Zahtevamo, da se to pokojninsko zavarovanje nameščencev razširi na vse kategorije privatnih nameščencev, na katere se nanašajo predpisi § 324 in § 433 obrtnega zakona s posebnim ozirom na trgovske pomočnike.

4. Za organizacijo in izvedbo zavarovanja naj se osnujejo po vzoru Pokojninskega zavoda v Ljubljani, pokojninski zavod v Zagrebu in Belgradu. Pravice in delokrog teh zavodov naj odredi ministarstvo za soc. politiko in narodno zdravje z ozirom na pripadnost posameznih krajev napram glavnim gospodarskim centrom in po zaslišanju zainteresiranih nameščenskih in delodajalskih organizacij.

Pokojninsko zavarovanje bratovskih skladnic

Eksekutiva krščanskih strokovnih organizacij (JSZ in RSS) je na svojem zasedanju dne 7. oktobra 1934 v Zagrebu med drugim proučila tudi položaj pokojninskega zavarovanja Bratovskih skladnic. Vsled izjemnega stanja pokojninskega zavarovanja te ustanove v Dravski banovini, je soglasna v tem, da je čimprej uvesti na vse uvožene in doma producirane rudnike posebno davščino. Ta davščina naj se odmerja po vrednosti rudnine in sicer tako, kakor je to sklenila konferenca delavskih zastopnikov v Zagrebu dne 24. in 25. avgusta t. l. Na podlagi tega predloga bi se iz te davščine zbralo letno 32 milijonov dinarjev in tako omogočilo kritje primanjkljaja pokojninskega zavarovanja pasivnim bratovskim skladnicam.

Zato je eksekutiva soglasna v svoji zahtevi, naj se predlog zakona »o ustanovitvi sklada za sanacijo pokojninskih blagajin bratovskih skladnic« sprejet na zagrebški konferenci 24. in 25. avg. t. l. in predložen kr. vladi v najkrajšem času uzakoni.

Istočasno namreč se je vršilo v Trbovljah še eno zborovanje in sicer v Sokolskem domu. Imela ga je Narodna strokovna zveza. Navzočih je bilo okoli stodvajset ljudi.

Vsakemu bo torej jasno, da je med rudarji nekdo (bolje neka grupa) naredil razdor. Komu v korist? Rudarjem gotovo ne. Rudarsko delavstvo pa bo imelo važno nalogo, da objektivno presodi, kdo je krivec. Skrbeti bo moralo tudi za to, da zaupa le ljudem in si izbira za svoje voditelje le ljudi, ki znajo podrediti svoje osebne interese, interesom celokupnega delavstva. Rudarsko delavstvo mora že v naprej odkloniti ljudi, ki hočejo kovati politični kapital, bodisi zase ali za svoje grupe.

Zato rudar, ne obupaj, ampak trezno presočaj.

Zahvala

Jesenice. Podpisana se čutim dolžno zahvaliti JSZ skupini kov. Jesenice za izkazane izraze sočutja in darovano vsoto 150 Din — ob tragični smrti mojega soproga. — Na Javorniku, dne 8. oktobra 1934. — Ana Olah.

Viničarski vestnik

Tako je prav. Pri občini Jakobski dol se ne bi mogla vršiti razprava viničarske komisije, ker posestnik Šantl Anton ni hotel priti in ne določiti svojega zastopnika. Ker so to pravi sabotirati viničarski red in občino kot oblast, je občinski predsednik določil njegovega zastopnika ter je Šantl bil obsojen, da mora do 16. t. m. viničarju Mulec Karolu spraviti in z vsemi vpisi opremiti drugo novo viničarsko službeno knjižico, plačati 250 Din »štanta«, 120 Din za služka na dinalih in 150 Din nagrade.

Kmetijska razstava v Mariboru, o kateri naši dnevniki poročajo, kako izbornu je pokazala napredek kmetijstva, predvsem Slovenskih goric, je pozabila razstaviti tudi takozvane »plehe« ali »boletne«, ki jih ondotni kmetje dajejo mesto denarja za dneve svojim delavcem in viničarjem. V socialnem kakor kulturnem oziru to ne bi moglo pričati, da je naš kmet napreden napram svojim in tistim, ki pravijo, da je kmet.

Dobro je odrezal. Viničar tov. Štumberger je bil pogojen nastopiti službo s štirimi svojimi delavci, zato pa ima dobiti en oral njive. Spomladi pa mu je šafar odkazal le pol orala. Ko je viničar nato vprašal, zakaj ni celi oral, je šafar rezko odgovoril: »Gospodar njive sem jaz«. Viničar ni hotel prepira. Drugi dan pa sta namesto štirih, prišla delati samo dva. Šafar hud, zakaj niso prišli štirje na delo, se je moral zadovoljiti le z mirnim, toda odločnim odgovorom viničarja: »Gospodar mojih delavcev sem pa jaz.« Tako je ostalo skozi celo leto, viničar s pol oralom njive, gospodar pa samo z dvema delavcema. — Fram.

Tekstilno delavstvo

Kranj. Spor v tovarni »Iki« se je končal, sicer ne tako, kakor bi delavstvo želelo, toda prav nič v škodo delavstva. Doseglo se je v splošnem zvišanje plač od 5—8%, ostalo bo treba še priboriti. Zato je pa organizacija, da se stalno bori za pravice delavstva. Marksistom ta izid ni dovolji. Ne vedo, kako bi v javnosti očrnil Jug. strok. zvezo, ki je ta boj vodila. Če bi bili pošteni, bi jo morali pohvaliti. Ta čednost je pa precej nepoznana pri njih. Rajši se poslužujejo sredstev, ki niso prav nič delavska. Njihov »Repoštev« se rad izprehaja. Jesensko solnce vpliva prav dobro na njegovo fantazijo. Na tem svojem sprehodu vidi čudne reči. V prvi vrsti ga nadlegujejo strahovi, da bo JSZ zavzela ves Kranj. Posledice tega strahu so, da ne pozna »Repoštevova« fantazija nobene logike. Delavsko strokovno organizacijo napravlja za zaveznico podjetja. Tega mu ne zamerimo. Pač po sebi vatle meri. Našo organizacijo hoče delati odgovorno za »krščanska« podjetja. Kdaj so še delavci komandirali v podjetjih? Dosedaj še ne. Kar se tiče kolektivne pogodbe tudi za tiskarno, naj bo sodrug »Repoštev« pomirjen. Prav gotovo jo bomo izvojevali. Ker smo pa že pri tiskarni, vprašamo »Repoštev«, zakaj naročajo marksisti tiskovine in druge tiskarske potrebščine pri tiskarni, ki tudi ni tarificirana, v kateri so skrajno nizke plače in neugodni delovni pogoji, kljub temu, da imajo na razpolago tarificirano tiskarno? Menda zato, ker so marksisti silno dosledni? »Repoštev« še nadalje privoščimo njegove sprehode. Delavstvo dobro ve, koliko so taki sprehodi zanj vredni. Tudi ve ločiti pšenico od ljuke, resnico od laži. Lažnjivih klukcev se pa vsak pošten človek brani. Tudi lažnjivega »Repoštev« in njegovih.

Lesno delavstvo

Slovenjgradec. Tukajšnji delodajalci so dobili pred kratkim od občinske organizacije »Jug. nac. stranke« v Slovenjgradu, prav zanimivo okrožnico. To okrožnico, ki so nam jo izročili delavci ene tovarne, kjer je visela na razglasni deski, a so jo delavci sneli, ter jo dali nam v pogled, priobčujemo dobesedno naši javnosti. Glasi se:

Občinska organizacija »Jug. nac. stranke« v Slovenjgradu.

Eksh. št. 14/34. 21. 9. 1934.

P. n. Znano nam je, da se tudi v Slovenjgradu snuje tako potrebna podružnica Narodne strokovne zveze (NSZ), ki naj združi vse jugoslovansko misleče delavstvo v eno strokovno organizacijo. Radi tega Vas naprošamo in želimo kot delodajalca, da

bi z vsemi močmi podprli ta idealni pokret v naših delavskih vrstah, ki zasluži vso podporo. V pričakovanju, da boste povsod podpirali ta pokret, beležimo z narodnim pozdravom!

Predsednik: Za »Občinsko organizacijo JNS« v Slovenjgradu: L. Kopač l. r.; tajnik: S. Mrovlje l. r.

Ta okrožnica je najboljšo spričevalo bodisi za JNS, kakor tudi za NSZ. S tem so nam dovolj jasno povedali s čim imamo opraviti. Tistih par gospodov, ki si želi podružnice NSZ, da bi si potom te dobili zaupanje delavstva, oz. bi radi nekaj veljali med delavstvom, ki sicer nič ne pomenijo, so s tem jasno pokazali svoje karte in svojo moč. Pokazali so, da bi radi nekaj veljali, nekaj osnovali, kar pa sami ne morejo in niso zmožni.

Zatekli so se k diktaturi od zgoraj navzdol. Sila jim naj pribori in pridobi članov, ker sami si jih ne morejo. Zato so se potom JNS zatekli naravnost do delodajalcev, naj ti diktirajo delavcem, kaj naj le-ti bodo. JNS pa vprašamo, ali niso vsi delavci jugoslovansko misleči? Ali so morda med nami kaki Mongoli, Japonci, Kitajci itd. Gospodje, vsi delavci so jugoslovansko misleči, pa tudi če ne trobijo v rog JNS ali NSZ. In to tudi takrat, kadar je to treba dejansko pokazati, ne pa samo v frakiriji in v samih lepih besedah v mirnem času. Da, delavec je svojo nacionalnost pokazal v slučaju potrebe tudi v dejanju, v strelskih jarkih, dočim je v tem slučaju marsikateri velenacionalist, ki se sedaj, ko ni nobene nevarnosti, lahko tolče po svojih prsih, da je le on pravi Jugoslovan, vse drugo pa, kar po svojem prostem preudarku misli, pristo in demokratično, pa je protidržavni element. Da, marsikateri današnji velenacionalist se bo takrat, ko bo treba v dejanju pokazati svojo jugoslovansko miselnost, potuhnil in se skušal čimbolj stisniti v zaledje, da bi mu ne bilo treba v praksi in dejanju dokazovati ter si klesati s telesnimi mukami in trpljenjem pravo jugoslovansko in državno miselnost. To vse je lepše, lažje in idealnejše storiti le z besedo, ne pa s stvarnimi dejanji.

Drugič bi pa nižim »idealistom« povedali to, da je vsak delavski pokret idealen, če ga vodijo pravi ljudje, značajniki, pošteni in če stoji dotična delavska organizacija na pravih načelih in če ima začetan res pravi delavsko-socialni program, ki sloni na krščanskih načelih. Delavski pokret, ki sloni na kapitalistično-buržujsko-meščanskem sistemu in načelih je prhav in popolnoma zanič. Ta pokret je opora samo za kapitaliste na eni strani, na drugi strani pa samo varanje ubogega delavstva.

Na zadnjem sestanku, kateri se je vršil prejšnjo nedeljo, dne 30. t. m., je poročal tovariš iz Celja o idejnih in strokovnih smernicah delavskega pokreta in delavske strokovne organizacije. Poročilo je bilo zelo poljudno, ter so navzoči odnesli iz sestanka najboljše vtise. Le žal, da je bil ta sestanek slabše obiskan, kakor prejšnji. Skoraj vsi tisti, kateri bi se sestanka morali udeležiti, pa se niso, so se deloma že prej, deloma pa pozneje opravičili, da so bili zadržani. Z izvajanjem podpornega fonda se je radi tukajšnjih razmer malo zavleklo. Izvajati se začne še tekom tekočega meseca. Prihodnji sestanek se bo vršil v nedeljo, dne 4. novembra v Zadržnem domu ob isti uri kakor običajno. To pa seveda, če ne bo kakega posebnega zadržka.

Rimske Toplice. Odkar nam je pobrala smrt našega nad vse dragega Janeza, se nismo oglasili v naši Delavski Pravici.

Danes pa hočemo zopet spregovoriti par besed in sicer o našem jako živahnem sestanku, ki smo ga imeli v nedeljo, 7. t. m. ob 10 dopoldne pri Majcenu. Sestanek je otvoril in vodil tov. podpredsednik, ki je obenem tudi razložil namen sestanka. Za njim je poročal tov. Kranjc iz Celja, ki nam je v skoro enournem govoru jasno in razločno obrazložil in podčrtal položaj delavstva in njegove težke boje, ki jih mora biti napram kapitalističnim mogotcem in izmozgavcem delavske krvi. Posebno nam bodo ostale v spominu njegove globoko segajoče besede o bratsko-sestrski ljubezni do svojega sodelavca in sodelavke. Ker le tem potom bo mo prišli do trdne in skupne zavesti. Kakor smo pri delu vsi enaki, tako moramo biti enaki in skupni v boju za svoj košček kruha, da se nam ga ne bo trgalo, kadar se bo kapitalistom zahotelo.

Le potom enotne zavesti nam bo mogoče si ustvariti in zboljšati naše razmere. Tovarišem in tovarišicam, ki se niso udeležili tega sestanka pa jim naj bo jako žal, ker takega sestanka

Tujina vrača naše sinove

Tujina nam vrača vedno več delavnih sinov. Doma za nje ni bilo dela, zato so odšli na tuje. Sedaj zapira za njimi vrata tudi tujina. Vračajo se z družinami, izmučeni od trupalnega dela brez vsakih sredstev.

Iz Holandske in v zadnjem času iz Francije se v vedno večjem številu vračajo naši izseljenci. Med njimi je največ rudarjev, ki so se vsled redukcij v naših rudnikih izselili na tuje.

Jugoslovanska Strokovna zveza je vsled tega, ker se naš življ posebnost oni z družinami v mnogih krajih brez stvarne potrebe

odpušča, naslovila na Mednarodno zvezo kršč. strok. organizacij v Utrechtu na Holandskem daljši dopis, v katerem naproša Internacionalo naj posreduje pri tamkajšnjih oblastvih, da se to kolikor mogoče omili.

Vsaka selitev nekaj stane. Koliko bolj pa preseljevanje na tako velike razdalje. Izseljenci s tem izdajo svoje zadnje prihranke in pridejo domov brez sredstev. Ker ni možnosti, da bi takoj dobili zaposlitev, so izpostavljeni največji bedi in pomanjkanju.

Zato vsako akcijo, da bi se zaščitilo naše delavce-izseljence, toplo pozdravljamo!

Doma in po svetu

Narodna žalost za pok. kraljem Aleksandrom I. se je pričela v Jugoslaviji 9. oktobra 1934 in bo trajala 6 mesecev do 9. aprila 1935.

Proglas bana dr. Marušiča. Ban dravske banovine je izdal proglas, v katerem ugotavlja, da je vse naše prebivalstvo združeno v globoki neizmerni žalosti ob krsti ljubljene viteškega vladarja, kakor se spodobi v teh resnih časih. V proglasu ugotavlja tudi, da so vse vesti o kakršnihkoli nemirih in neredih v državi, zlasti pa še o težavnem notranje in zunanje političnem položaju popolnoma aeresnične in večkrat zlonamerne. Končno g. ban opozarja prebivalstvo na zlobne razširjevalce neresničnih vesti in pozivlja naj take takoj naznajo oblasti. Podobno opozorilo javnosti je izdal tudi upravnik ljubljanske policije g. Kerševan.

Novi predsednik Mednarodnega urada dela. Za predsednika Mednarodnega urada dela

že dolgo ni bilo in nam ga je že res manjkalo. Potrebni smo še več takih sestankov. Zato je naša iskrena želja, da nas tov. Kranjc še večkrat obiše. H koncu sestanka smo določili, da se vrši izredni občni zbor naše skupine 28. t. m., to je zadnjo nedeljo v tem mesecu, nakar že danes opozarjamo vso članstvo, da se ga ja polnoštevilno udeleži.

za leto 1934—5 je bil izvoljen italijanski delegat de Michellis.

Louisa Barthouja, francoskega zunanega ministra, ki je bil umorjen z našim kraljem pri atentatu v Marseillu, so z velikimi svečanostmi pokopali v Parizu 13. oktobra.

Ministrstvo za zunanje zadeve v francoski vladi je prevzel za pok. Barthoujem sedanji kolonialni minister in bivši min. predsednik Peter Laval.

Žalna seja Delavske zbornice

V ponedeljek ob 3 popoldne se je vršila v Delavski zbornici žalna seja Upravnega odbora Delavske zbornice.

Predsednik Delavske zbornice g. Lojze Sedej je tolmačil na seji v lepem govoru čustva naših delavcev in nameščencev ob priliki marseillske tragedije. Po njegovem govoru so bili člani Upravnega odbora in finančne kontrole zbornice zaprišeženi. Z žalne seje je bil poslan gospodu predsedniku ministrskega sveta sledeči brzojav:

»Upravni odbor Delavske zbornice v Ljubljani se je poklonil na današnji žalni seji spominu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in Vas prosi, gospod predsednik, da bi bili pri vzvišenem kraljevskem domu tolmač globokega sožalja naših delavcev in nameščencev.«

Pri pogrebnih svečanostih v Belgradu bo zastopal zbornico njen podpredsednik gosp. Joško Zemljčič.

To in ono

Tržič. V petek 5. t. m. se je poročil v kapeli dekliškega doma naš dolgoletni član in odbornik tovariš Bohine Franc, elektrikar v Predilnici z gdč. Andolšek Ljudmilo, zaposleno v kuhinji dekliškega doma v Tržiču.

V Škofji Loki je otvoril odvetniško pisarno tov. dr. Joža Pokorn. Tukajšnja skupina ga najiskreneje pozdravlja. — V nedeljo 14. oktobra 1934 se je poročil na Brezjah naš tov. Mavri Janez, ključavničar tovarne »Sešir«, z gdč. Marijo Solar, posest. hčerjo iz Gorij pri Bledu. Novoporočencema želimo obilo sreče! — Vse odbornike skupine pozivam, da se sej odbora redno udeležujejo. Držimo se gesla: »Ne samo kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan.«

Damske plašče, obleke in kostume

od 250 Din dalje kupite najbolje pri

FRAN LUKIČ

Ljubljana - Stritarjeva ulica šte. 9

Sirite „Delavsko Pravico“!

USNJARSKA IN
ČEVLJARSKA
ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V TRŽIČU

„Rano“

IZDELUJE VSAKOV
VRSTNE OVČJE IN
KOZJE KOŽE KAKOR
TUDI BARVANO
USNJE ZA
POVRŠNIKE

POSTREŽBA TOČNA
CENE SOLIDNE